

CBAC Lefel 3 Diploma Estynedig mewn Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Uned 2: Tystysgrif a Diploma (I'w hasesu yn Ionawr a Mehefin 2023)

Mae'r tabl isod yn rhannu manylion am gynnwys a fydd yn parhau i fod yn rhan o Uned 2 ar gyfer yr asesu ym mis Ionawr a Mehefin 2023. Dylai canolfannau ei defnyddio i lywio eu cynlluniau addysgu a dysgu ar gyfer blwyddyn academaidd 2022/23.

Pam tynnu cynnwys o Uned 2?

Tynnwyd cynnwys o Uned 2 yn rhan o ddatblygiad parhaus y Diploma Estynedig newydd ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau. Bydd y cynnwys a dynnwyd yn cael ei ddefnyddio yn rhan o ddatblygiad yr unedau Diploma Estynedig a fydd yn cael eu dyfarnu am y tro cyntaf yn 2024.

Sut bydd hyn yn effeithio ar yr Oriau Dysgu dan Arweiniad ar gyfer y cymhwyster?

Yr Oriau Dysgu dan Arweiniad (ODA) a neilltuwyd ar gyfer Lefel 3 Tystysgrif mewn Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau yw 360 awr. Argymhelliad yn unig yw'r dysgu dan arweiniad fesul uned a ddarperir yn y fanyleb, i gefnogi'r gwaith o gyflwyno.

O ystyried y cynnwys a dynnwyd o Uned 2, gall canolfannau ddewis ailosod nifer yr oriau dysgu dan arweiniad y byddan nhw'n eu neilltuo i gyflwyno'r uned hon. Er enghraifft, gall canolfannau benderfynu lleihau nifer yr oriau dysgu dan arweiniad o 180 i 120 gan rannu'r oriau sy'n weddill ar draws Unedau 1 a 3.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â chynnwys y cylchlythyr hwn, peidiwch ag oedi cyn cysylltu â HSCandCC@wjec.co.uk.

Teitl yr uned:	Ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad unigolion ar bob cam o'r rhychwant oes a sut mae hyn yn effeithio ar ganlyniadau ac anghenion gofal a chymorth.
ODA:	180
Meysydd cynnwys:	<p>2.1 Ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad dynol ar bob rhan o'r rhychwant oes.</p> <p>2.2 Modelau sy'n gysylltiedig â ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad ar bob rhan o'r rhychwant oes.</p> <p>2.5 Dulliau o hybu ac amddiffyn iechyd, llesiant a gwydnwch. Sylwer: Ar gyfer 2.5, dim ond dulliau o hybu ac amddiffyn gwydnwch fydd yn cael eu hasesu yn Ionawr a Mehefin 2023</p>
Trosolwg o'r uned:	Yn yr uned hon, bydd dysgwyr yn meithrin gwybodaeth a dealltwriaeth o'r ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad unigolion ar bob rhan o'r rhychwant oes a'r effeithiau y gall hyn eu cael ar eu canlyniadau llesiant personol a'u hanghenion gofal a chymorth.
Asesu	<p>Asesir yr uned hon yn allanol drwy arholiad ysgrifenedig neu ar sgrin sy'n cyfrannu 50% at radd gyffredinol y cymhwyster ar gyfer y dystysgrif a 25% at radd gyffredinol y cymhwyster ar gyfer y diploma.</p> <p>Gellir asesu'r holl gynnwys drwy unrhyw un o'r tri amcan asesu.</p>
Meithrin sgiliau:	<p>Rhagwelir y bydd astudio'r uned hon yn creu cyfleoedd ar gyfer datblygu sgiliau.</p> <p>Nodir enghreiffiau o gyfleoedd o'r fath isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cyfathrebu a llythrennedd: wrth baratoi ar gyfer asesiad • cymhwysedd digidol: drwy ymchwil unigol ar-lein i gysyniadau allweddol yr uned • cynllunio a threfnu: wrth baratoi ar gyfer asesiad • meddwl yn feirniadol a datrys problemau: wrth gysylltu modelau a damcaniaethau mewn perthynas â thwf a datblygiad dynol • effeithiolrwydd personol: wrth baratoi ar gyfer asesiad.

Uned 2: Ffactorau sy'n effeithio ar unigolion ar bob cam o'r rhychwant oes a sut mae hyn yn effeithio ar ganlyniadau ac anghenion gofal a chymorth.

Cynnwys	Ymhelaethu
<p>2.1 Ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad dynol ar bob rhan o'r rhychwant oes.</p>	<p>Dylai dysgwyr wybod am a deall y ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad dynol ar bob rhan o'r rhychwant oes.</p> <p>Yn cynnwys:</p> <p>Mae camau bywyd yn y rhychwant oes yn cael eu diffinio fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Babandod: 0-2 oed • Plentyndod: 3-12 oed • Llencyndod: 13-19 oed • Oedolaeth: 20-64 oed • Oedolaeth ddiweddarach: 65+ oed. <p>Ffactorau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod: digwyddiadau trawmatig y gall plant eu hwynebu wrth dyfu ond sy'n cael eu dwyn i gof drwy gydol eu hoes fel oedolyn. Gallant wella'r siawns y bydd unigolion yn datblygu clefydau ac yn mabwysiadu ymddygiadau sy'n niweidiol i iechyd • ymddygiad heriol: anhwylder diffyg canolbwyntio a gorfywiogrwydd (ADHD), syndrom Tourette, anhwylderau ar y sbectrwm awtistig • ffactorau economaidd; statws economaidd, amgylchedd y cartref • profiadau addysgol: cefnogaeth ac arweiniad drwy addysg, lefel addysg • dewisiadau ffordd o fyw: defnydd o dechnoleg, ysmegu, camddefnyddio sylweddau, ymwneud â throsedd, dylanwadu ar eraill e.e. modelau rôl • digwyddiadau bywyd: rhagweladwy ac anrhagweladwy; profiadau cadarnhaol a negyddol • iechyd meddwl: afiechyd meddwl, anhwylderau bwyta, iselder, gorbryder • ffactorau corfforol: gweithgaredd corfforol, iechyd corfforol, maeth a hydradu, cyflyrau sy'n gyffredin yng Nghymru, damweiniau, anabledau corfforol, cyflyrau tymor hir a chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd • ffactorau cymdeithasol: strwythur teuluol, diwylliant, crefydd, rhwydweithiau cymdeithasol a chefnogaeth. <p>Effaith tymor hir ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad dynol ar bob rhan o'r rhychwant oes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gorbryder • ymlyniad • ehangu profiadau • iselder • mwy abl a thalentog – rhagori ar gerrig milltir • peidio â chyflawni'r cerrig milltir disgwylidig • stigma • trawsnewid • trawma.

	<p>Mynd i'r afael ag effaith tymor hir ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad dynol ar bob rhan o'r rhychwant oes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modelau, hyfforddiant sgiliau cymdeithasol a gweithgareddau sy'n gallu helpu unigolion i sicrhau gwell annibyniaeth, gwydnwch neu adsefydlu (dysgu cymdeithasol) • sicrwydd, anogaeth, dilysiad a chysylltiadau ag ymlyniadau a datblygiadau • hunanhyder, hunandibyniaeth, hunan-barch, hunangysyniad a meithrin gwydnwch, darparu cryfder a chapasiti er mwyn diwallu eu hanghenion eu hunain neu geisio cefnogaeth o adnoddau cymunedol a syniadau person-ganolog.
<p>2.2 Modelau sy'n gysylltiedig â ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad ar bob rhan o'r rhychwant oes.</p>	<p>Dylai dysgwyr wybod am a deall y cysyniadau sylfaenol sy'n gysylltiedig â damcaniaethau sefydledig a meini prawf presennol a'r ffordd maent yn gysylltiedig â'i gilydd.</p> <p>Modelau a Damcaniaethau, yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Damcaniaeth Ymddygiadol: Pavlov, Skinner, Watson • Damcaniaeth Fiolegol: Gesell • Damcaniaeth Wybyddol a Damcaniaethau Datblygu eraill: Aaron Beck, Piaget, Vygotsky, Erikson • Damcaniaeth Ecollegol: Bronfenbrenner • Damcaniaethau Datblygu Dynol: Damcaniaeth Ymlyniad Bowlby, Damcaniaeth Ymddieithrio Heneiddio Cumming a Henry, Natur/Magwraeth • Damcaniaeth Dyneiddiol: Maslow, Rogers • Damcaniaeth Seicogymdeithasol: Erikson • Damcaniaeth Dysgu Cymdeithasol: Bandura, Vygotsky.
<p>2.5 Dulliau o hybu ac amddiffyn gwydnwch.</p>	<p>Dylai dysgwyr wybod am a deall dulliau o hybu ac amddiffyn gwydnwch.</p> <p>Dulliau o hybu ac amddiffyn gwydnwch:</p> <ul style="list-style-type: none"> • annog unigolion i gymryd rhan mewn gweithgareddau therapiwtig a gweithgareddau hamdden yn y gymuned leol a chynyddu rhwydweithiau cymdeithasol e.e. celfyddydau cymunedol a gweithgareddau creadigol • ymgysylltu ag unigolion er mwyn iddyn nhw fod yn gyfrifol am eu hiechyd a'u llesiant corfforol drwy wneud newidiadau ffordd o fyw • hybu dull cadarnhaol, sy'n datrys problemau a safbwynt optimistaidd • hybu amgylcheddau cadarnhaol sy'n flaengar ac yn hybu cryfderau ac amrywiaeth • modelau cymdeithasol a modelau goroeswyr e.e. model Goroeswr Peter Beresford.